

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Заступник керівника
(прооректор з науково-педагогічної роботи)

М. В. Афанасьєв

МІЖНАРОДНІ ВІДНОСИНИ ТА СВІТОВА ПОЛІТИКА

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»
Спеціальність 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії»; 292 «Міжнародний бізнес»
Освітній рівень перший (бакалаврський)
Освітня програма «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії» та «Міжнародний бізнес»

Вид дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

базова
українська

Завідувач кафедри філософії
та політології

Кузь О. М.

Харків
ХНЕУ ім. С. Кузнеця
2019

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри філософії та політології
Протокол № 1 від 27.08.2019 р.

Розробник(-и):
Кузь О. М., д. філ. н., проф. кафедри філософії та політології,
Коротков Д. С., к. політ.н., доц. кафедри філософії та політології

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри – розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

1. Вступ

Анотація навчальної дисципліни: Навчальна дисципліна «Міжнародні відносини та світова політика» відноситься до складу нормативних для студентів спеціальностей 291 «Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії», 292 «Міжнародні економічні відносини» підготовки першого бакалаврського) рівня. Міжнародні відносини займали значне місце в житті держави, суспільства, людини упродовж усього історичного розвитку. З міжнародними відносинами пов'язане створення кордонів становлення політичних та соціальних інститутів, розвиток економіки, культури тощо. Вивчення дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика» спрямоване на засвоєння тенденцій розвитку міжнародних відносин та напрямків зовнішньої політики країн світу; формування практичних навичок щодо аналізу подій у сучасних міжнародних відносинах. Дисципліна спрямована на формування у студентів загальних основ з аналізу закономірностей та особливостей розвитку світової політики, отримання необхідних знань з питань діяльності провідних країн у зовнішній політиці, особливостей міжнародних відносин.

Мета навчальної дисципліни: отримання початкових цілісних уявлень про складний і суперечливий, але єдиний і нерозривний процес розвитку міжнародних відносин на основі вивчення основних концепцій і підходів, а також ключових проблем існуючих в світовій політиці. Викладання даної навчальної дисципліни формує у студентів систему знань про базові структури та суб'єкти, глобальні, регіональні або стратегічні напрямки, найважливіші закономірності та принципи життєдіяльності, функціонування і еволюції сучасної світової спільноти в контексті еволюції теоретичних концепцій міжнародних відносин

Курс	2	
Семестр	3	
Кількість кредитів ECTS	5	
Аудиторні навчальні заняття	лекції	32
	семінарські, практичні	32
Самостійна робота	86	
Форма підсумкового контролю	Екзамен	

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Попередні дисципліни	Наступні дисципліни
Філософія	Міжнародні організації
Країнознавство	Конфліктологія та теорія переговорів
Суспільні комунікації	Регіоналізм в сучасних міжнародних відносинах
Політологія	
Теорія міжнародних відносин	

2. Компетентності та результати навчання за дисципліною:

Компетентності	Результати навчання
Здатність до розуміння базових категорій та концепцій міжнародних відносин, які описують фундаментальну природу світової реальності міждержавних відносин	Здатність аналізувати, раціонально та критично оцінювати основні парадигми міжнародних відносин, що виникали у процесі їх розвитку
Здатність до усвідомлення базових засад соціального буття, засвоєння моральних цінностей, формування етично-орієнтованої духовної особистості міжнародника	Визначати загальний зміст проблематики знання з міжнародних відносин, використовуючи надбаний категоріальний базис. Розуміти сутність та особливості світової політики
Здатність до панування загальнонауковою методологією та когнітивною логікою процесу наукового пізнання	Здійснювати ціннісно-моральний вибір та обирати відповідну стратегію комунікації та поведінки відносно інших людей та соціальних груп
Застосовувати знання та вміння щодо специфіки логічного мислення та наукового пізнання у процесі професійного вдосконалення	Творчо та креативно мислити; критично оцінювати якість інформації

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Концептуальні підходи до аналізу міжнародних відносин та світової політики.

Тема 1. «Міжнародні відносини та світова політика» як навчальна дисципліна і об'єкт наукового аналізу

1.1. *«Міжнародні відносини та світова політика» як наукова дисципліна: інституціоналізація та предмет дослідження.* Дві концепції до розуміння змісту і направленості міжнародних відносин (традиціоналістський та модерністський). Співвідношення дефініцій «міжнародні відносини» та «світова політика». Синонімічний ряд «міжнародна політика» – «світова політика» – «світовий політичний процес». Інституціоналізація дисципліни «Міжнародні відносини та світова політика». Дослідження міжнародних відносин у США. Тенденції розвитку міжнародних відносин.

1.2. *Об'єкт и предмет міжнародних відносин та світової політики.* Об'єкт пізнання та предмет науки. Принципи, яким повинен відповідати предмет наукового дослідження. Об'єкт та предмет дослідження міжнародних відносин.

1.3. *Методи дослідження міжнародних відносин та світової політики.* Методологія, методи та техніки в міжнародних відносин. Місце і роль емпіричних досліджень, значення гіпотез в теорії міжнародних відносин. Загальнонаукові методи – аналіз, синтез, індукція, дедукція, аналогія, протиставлення, порівняння, класифікація, типологізація, загальне і особливе. Загальнотеоретичні методи – історико-порівняльний (компаративний), структурний, функціональний, системний. *спеціальні методологічні підходи*

Тема 2. Класичні традиції та парадигми у вивченні міжнародних відносин

2.1. *Теоретичні дослідження міжнародних відносин в епоху Стародавнього Світу.* Зародження в Стародавній Греції двох традицій та течій в політичній думці міждержавних відносин («Історія Пелопоннеської війни» Фукідіда). Війна і мир, сила і право, національний егоїзм та універсалізм критерії розрізнення двох традицій – реалізму та ідеалізму.

2.2. *Розвиток ідей вічного миру в європейській політичній думці V-XVIII ст.*

Г. Гроцій, Дж. Локк про принципи ліберального міжнародного права, міжнародне співробітництво та колективну безпеку. Ідея вічного миру І. Канта

2.3. *Формування і розвиток «реалістичних» уявлень про міжнародні відносини в політичній думці епохи Відродження і Нового часу.* Формування засад реалістської традиції у вивченні міжнародних відносин у працях Н. Макіавеллі, Т. Гоббса. Вчення Ж. Бодена про державний суверенітет. Е. де Ваттель і концепція «політичної рівноваги» як відображення процесів формування міжнародної європейської системи. Г. Гегель.

Тема 3. Сучасні теоретичні підходи та парадигми дослідження міжнародних відносин

3.1. *Політичний реалізм в теорії і практиці міжнародних відносин.* Р. Нібур, Г. Моргентгау: формування цілісної реалістичної теоретичної концепції. Об'єктивні закони в міжнародній політиці. Види зовнішньої політики держави. Значення моралі, права і громадської думки. Теорія балансу сил в реалізмі. Подальший розвиток класичних реалістичних ідей. Реалізм в політиці. Критика реалізму. Неореалістична концепція і класичний реалізм: спільне та відмінне. К. Уолтц, проблема безпеки в неореалізмі, «дилема безпеки». Значення системного рівня аналізу міжнародних відносин.

3.2. *Ліберально-ідеологічна теорія і неолібералізм.* Періоди підйому ліберального підходу в теорії міжнародних. Лібералізм Вудро Вільсона. Головні положення класичного лібералізму. Лібералізм і демократія: природні й гармонійні партнери та сутність взаємодії.

Провідні представники сучасного неолібералізму – Дж. Най, Р. Кеохейн, С. Краснер, М. Дойл. Сучасне ліберально-ідеологічне трактування міжнародних відносин – Ф. Фукуяма. Концепція мондіалізму.

3.2. *Марксизм / неомарксизм про міжнародні відносини.* Марксизм, як загальнонауковий підхід до аналізу міжнародних відносин. світова політика з точки зору марксизму. Погляди К. Маркса на міжнародні відносини. Неомарксистський підхід. Представники неомарксизму – І. Валлерстайн і А. Франк.

Тема 4. Міжнародні системи: сутність та моделі

4.1. *Типи і структури міжнародних систем.* Системний підхід як основа аналізу міжнародної системи. Традиційно-історичний, історико-соціологічний, евристичний, змішаний, емпіричний підходи аналізу міжнародних систем. Р. Роузкранс та Е. Луард та їх спроби синтезу історико-соціологічного і евристичного підходів. Олігополістичний підхід Р. Гилпіна.

4.2. *Міжнародні системи: основні історичні моделі.* Історичний розвиток міжнародних систем. Основні характеристики Вестфальської, Віденської, Версальсько-Вашингтонської, Ялтинсько-Потсдамської міжнародних систем. Особливості сучасної міжнародної системи.

Тема 5. Учасники міжнародних відносин

5.1. *Взаємозв'язок і характер відносин між основними учасниками МВ.* Зміст понять «суб'єкт міжнародних відносин», «суб'єкт міжнародного права», «актор», «учасник», «сторона».

5.2. *Держава, як ключовий актор міжнародних відносин:* ознаки, функції, сучасна форма. Класифікація держав. Функції держави. Суверенітет внутрішній та

зовнішній. Національна могутність: структура та зміст. Типологія держав з урахуванням факторів національної могутності: наддержави, великі держави, середні держави, малі держави і мікродержави.

5.3. Недержавні актори міжнародних відносин: їх роль і функції. Міжурядові та неурядові організації: їх класифікація та основні функції в МВ. Міжнародні міжурядові організації. Типи міжурядових організацій. Міжнародні неурядові організації. Еволюція розвитку неурядових організацій за змістом і формами діяльності. Суспільні рухи. Транснаціональні корпорації: зміст та роль у міжнародних відносинах.

Змістовий модуль 2. Основні проблеми міжнародних відносин та сучасні тенденції світової політики

Тема 6. Конфлікти в міжнародних відносинах

6.1. Сутність, причини та типологія сучасних міжнародних конфліктів. Суспільно-політичне явище конфлікту. Еволюція поглядів на конфлікти між країнами (Фукідід, Сунь Цзи, Платон, Арістотель, Нікколо Макіавеллі). Сучасне трактування конфлікту (Г. Маргентау, К. фон Клаузевіц). Характеристика міжнародних конфліктів: простір, час, інтенсивність конфлікту та його коливання у часі, структура конфлікту), мотивація конфлікту та цілі учасників, сприйняття учасниками один одного. Типи та форми сучасних міжнародних конфліктів. Сценарії ескалації насильства З. Бжезінського.

6.2. Процес врегулювання міжнародних конфліктів у сучасному світі. Особливості міжнародного конфлікту у глобалізованому світі. Засоби та методи в процесі врегулювання міжнародних конфліктів. Суб'єкти та об'єкти міжнародного конфлікту. Арбітраж як дієвим засіб врегулювання конфліктів. Вирішення міжнародних конфліктів – військова сила або економічні санкції. Методи врегулювання міжнародних конфліктів.

6.3. Сила як сутнісна характеристика міжнародних конфліктів. Трансформація змістового наповнення поняття «сила» відслідковується у теоретичних положеннях постмодернізму. «М'яка» і «жорстка» сила у міжнародних відносинах.

Тема 7. Проблеми безпеки і стабільності в світовій політиці

7.1. Концепція національної безпеки як основа стабільності міжнародних відносин. Безпека як головний аспект у функціонуванні суб'єктів міжнародних відносин. Погрози реальні і потенційні, глобальні, регіональні і локальні. Національна безпека як частина основного, постійного національного інтересу держави. Поняття і структура безпеки.

7.2. Загрози для національної та міжнародної безпеки. Основні глобальні загрози для національної безпеки держав. Співвідношення безпеки і стабільності. Шляхи стабілізації світової політики

Тема 8. Сучасні тенденції світової політики в контексті глобалізації

8.1. Глобалізація як явище світової політики. Зміст процесу глобалізації. Радикальні наукові підходи до глобалізації. Етапність глобалізаційного процесу. Римський клуб – центр вирішення глобальних проблем. Основні ознаки глобалізаційного процесу.

8.2. Політичний вимір глобалізації. Інтегративна роль постановки глобальних проблем в політичному житті міжнародного співтовариства. «14 пунктів» Вільсона –

перша спроба підкорити глобалізацію політичним інструментарієм. ООН – як ефективний механізм вирішення глобальних проблем. Рах Americana – сучасна реальність. Світове урядування у час глобалізації: мережа взаємопов'язаних центрів влади.

8.3. Економічний вимір глобалізації. Бреттон-вудська валютно-фінансова система. «Вашингтонський консенсус» (Дж. Уільямсон). Ліберальна економіка – як показник глобалізаційних процесів в економіці. «Рейганоміка». Просування дерегуляції і лібералізації у економіках світу. «Корпоративна» глобалізація.

8.4. Інформаційний вимір глобалізації. Роль ЗМІ в контексті розвитку нових інтернет-технологій. CNN International. Технології інтернету Web 2.0. Мережеві комунікації – обличчя нової інформаційної глобалізації. Кризові процеси у глобалізованому світі.

Тема 9. Процеси демократизації в глобальному світі: теоретичні концепції та реальні результати

9.1. Демократизація як глобальна тенденція світового розвитку. «Довге ХІХ століття» – «вік революції» та зародження європейських демократичних цінностей. Демократичний процес у глобальному масштабі після завершення Другої світової війни. Створення блоку НАТО, «План Маршала», утворення Європейської Економічної Спільноти та наслідки для демократичного процесу. Демократичний транзит авторитарних не-радянських країнах Європи: сутність та зміст.

9.2. Деколонізація і демократичний процес у країнах Третього світу. Теорія «трьох хвиль демократизації» С. Хантингтона. Теорії модернізації М. Вебера і Т. Парсонса. Концепція «трьох ешелонів» А. Гершенкрона. Демократизація у період «першої хвилі» – Революція Мейдзі 1868 – 1889 рр. у Японії. Суміщення демократизації і модернізації у країнах Близького Сходу («Біла революція» Мохамеда Рези).

9.3. Демократії у строкатих суспільствах. Етнічна строкатість як причина нестабільності у регіоні. Проблема Косово. Демократичний транзит М'янми. Сучасна доктрина мультикультуралізму як історичний двигун демократизації суспільства. Концепція «ліберальної дилеми». Проблеми розвитку демократії у глобальному світі.

Тема 10. Регіональні проблеми міжнародних відносин

10.1. Регіони у міжнародній політиці. Поняття регіону. Теорія «природніх кордонів». Історико-культурна, економічна, соціально-політична ознака регіону.

10.2. Регіоналізм у сучасному світі. Регіоналізм як ідеологія. Концепції «нового регіоналізму». «Регіональна політика Спільноти». «Wider Europe». Модель «східного регіоналізму».

10.3. Макрорегіони світу. Кодифікація UN M49 (Standard Country or Area Codes for Statistical Use).

10.4. Регіональна стабільність і регіональна інтеграція. Етно-конфесійні суперечності. Територіальні зіткнення. Конфлікт за експлуатацію економічних ресурсів.

Тема 11. Міжнародні інформаційні відносини як складова сучасної матриці світової політики

11.1. Сутність інформатизації в її політичному вимірі. Феномен інформатизації. Політичне значення інформатизації. Глобальні інформаційні ризики. Політичні технології управління інформатизацією.

11.2. *Інформатизація світової політики через використання досягнень інформаційної революції.* «Цифровий розрив» між державами постбіполярного світу. Хартія глобального інформаційного суспільства. Ознаки «наздоганяючої інформатизації». Кіберполітика, ноополітика, медіа політика – сучасні дефініції інформаційного міжнародного політичного простору.

11.3. *Сутність та особливості інформаційної війни.* «Інформаційна війна» в контексті аналізу у науковому дискурсі. Основні форми ведення технічної інформаційної війни. Типи інформаційної війни. Засоби та методи інформаційної боротьби.

Тема 12. Релігія і світова політика

12.1. *Історія формування взаємовідносин між релігією та політикою.* Проблема взаємного взаємозв'язку релігії та політики в контексті історичного розвитку суспільства. Формальні релігійні держави: зміст та сутність. Поняття «релігійний фактор». Глобальні релігійні системи. Геополітика світових релігій.

12.2. *Моделі поділу між політикою та релігією.* Сфера функціонування держави та сфера функціонування релігійних об'єднань. Американська модель світської держави. Моделі взаємовідносин між релігією та політикою, які можуть допомогти державі, але не бачать необхідності співпраці з ними. Німецька система скоординованого поділу. Модель узгодженого поділу. Класифікація за формально-правовим аспектом відносин релігії та політики та фактичного залучення органів державної влади до конкретних політичних та правових умов. Показники щодо ступеня участі держави у сфері релігії.

12.3. *Конфлікт між релігією і політикою.* Релігійно мотивований протест: зміст та сутність. Суть релігійно-політичного монізму. Релігійний фактор в міжнародних відносинах. Особливості ісламського фактору в світовій політиці

Тема 13. Україна у світовій політиці

13.1. *Основні віхи утвердження України як повноправного суб'єкта міжнародних відносин.* Традиції зовнішньої політики України – геополітична, цивілізаційна, соціокультурна. Історична еволюція суб'єктності української держави у міжнародних відносинах. Основне завдання зовнішньої політики сучасної України.

13.2. *Україна між Європою й Азією.* Україні певні переваги і певні ризики України у світовій політиці як своєрідного аванпосту між Європою й Азією. Основні принципи геостратегії України.

13.3. *Співпраця між Європейським Союзом та Україною.* Зближення з ЄС є гарантією та інструментом розбудови демократичних інституцій в Україні. УПС – Угода про партнерство та співробітництво (1994). Угода про асоціацію між Європейським Союзом та Україною: зміст та сутність. Політичний діалог Україна – ЄС.

13.4. *Основні виміри відносин між Україною та НАТО.* Хартія про особливе партнерство між Україною та Організацією Північноатлантичного договору(09.07.1997) та Декларація про доповнення Хартії про особливе партнерство (21.08.2009) – питання часу.

4. Порядок оцінювання результатів навчання

Система оцінювання сформованих компетентностей у студентів враховує види занять, які згідно з програмою навчальної дисципліни передбачають лекційні, практичні, а також виконання самостійної роботи. Оцінювання сформованих компетентностей у студентів здійснюється за накопичувальною 100-бальною системою. Відповідно до Тимчасового положення "Про порядок оцінювання

результатів навчання студентів за накопичувальною бально-рейтинговою системою" ХНЕУ ім. С. Кузнеця, контрольні заходи включають:

поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє студенту скласти іспит, – 35 балів);

модульний контроль, що проводиться у формі колоквиуму як проміжний міні-екзамен з ініціативи викладача з урахуванням поточного контролю за відповідний змістовий модуль і має на меті *інтегровану* оцінку результатів навчання студента після вивчення матеріалу з логічно завершеної частини дисципліни – змістового модуля;

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі семестрового екзамену, відповідно до графіку навчального процесу.

Порядок проведення поточного оцінювання знань студентів. Оцінювання знань студента під час семінарських, практичних занять та виконання індивідуальних завдань проводиться за такими критеріями:

розуміння, ступінь засвоєння теорії та методології проблем міжнародних відносин, що розглядаються; ступінь засвоєння фактичного матеріалу навчальної дисципліни; ознайомлення з рекомендованою літературою, а також із сучасною літературою з питань, що розглядаються; вміння поєднувати теорію з практикою при розгляді ситуацій у міжнародних відносинах та світової політики, вміння обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки; вміння пояснювати альтернативні погляди на ситуації у світовій політиці та наявність власної точки зору, позиції на певне проблемне питання міжнародних відносин; застосування аналітичних підходів щодо подій у світовій політиці; якість і чіткість викладення міркувань; логіка, структуризація та обґрунтованість висновків щодо конкретної проблеми у світовій політиці; самостійність виконання роботи; грамотність подачі матеріалу; використання методів порівняння, узагальнення понять та явищ; оформлення роботи.

Загальними критеріями, за якими здійснюється оцінювання позааудиторної самостійної роботи студентів, є: глибина і міцність знань, рівень мислення, вміння систематизувати знання за окремими темами, вміння робити обґрунтовані висновки щодо ситуації у світовій політиці, володіння категорійним апаратом, навички і прийоми виконання практичних завдань, вміння знаходити необхідну інформацію, здійснювати її систематизацію та обробку, самореалізація на семінарських заняттях.

Підсумковий контроль знань та компетентностей студентів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування студентами компетентностей.

Кожен екзаменаційний білет складається із 4 практичних ситуацій (два стереотипних, ситуативне та евристичне завдання), які передбачають вирішення типових професійних завдань фахівця на робочому місці та дозволяють діагностувати рівень теоретичної підготовки студента і рівень його компетентності з навчальної дисципліни.

Результат семестрового екзамену оцінюється в балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна кількість, що зараховується, – 25 балів) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності».

Студента слід **вважати атестованим**, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60. Мінімумально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімумально можлива кількість балів, набраних на екзамені, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзамену, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою. Сумарний результат у балах за семестр складає: «60 і більше балів – зараховано», «59 і менше балів – не зараховано» та заноситься у залікову «Відомість обліку успішності» навчальної дисципліни.

Розподіл балів за тижнями

(вказати засоби оцінювання згідно з технологічною картою)

Теми змістового модуля			Лекційні заняття	Дебати	Творче завдання	Експрес-опитування	Колоквіум	Презентації	Усього
Змістовий модуль 1 Концептуальні підходи до аналізу міжнародних відносин та світової політики	Тема 1	1 тиждень	0.25	-	-	3	-	-	3.25
	Тема 2	2 тиждень	0.25	-	-	3	-	-	3.25
	Тема 3	3 тиждень	0.25	2	-	-	-	-	2.25
	Тема 3	4 тиждень	0.25	-	-	-	-	3	3.25
	Тема 4	5 тиждень	0.25	2	-	-	-	-	2.25
	Тема 4	6 тиждень	0.25	2	-	-	-	-	2.25
	Тема 5	7 тиждень	0.25	-	-	3	-	-	3.25
Змістовий модуль 2. Основні проблеми міжнародних відносин та сучасні тенденції світової політики	Тема 6	8 тиждень	0.25	-	-	3	-	-	3.25
	Тема 7	9 тиждень	0.25	-	-	-	-	3	3.25
	Тема 8	10 тиждень	0.25	-	5	-	-	-	5.25
	Тема 9	11 тиждень	0.25	-	-	3	-	-	3.25
	Тема 10	12 тиждень	0.25	-	5	-	-	-	5.25
	Тема 11	13 тиждень	0.25	-	-	-	-	3	3.25
	Тема 12	14 тиждень	0.25	2	-	-	-	-	2.25
	Тема 13	15 тиждень	0.25	-	-	-	12	-	12.25
	Тема 12	16 тиждень	0.25	2	-	-	-	-	2.25
Усього за темами			4	10	10	15	12	9	60
Іспит									40
Усього									100

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D	задовільно	
60 – 63	E		
35 – 59	FX	незадовільно	не зараховано
1 – 34	F		

5. Рекомендована література

Основна

1. Асиметрія міжнародних відносин / О. В. Заремба, Пол Даньєрі, М. Г. Капітоненко, В. О. Кременюк. – К.: Стилос, 2005. – 555 с.
2. Кузь О. М. Геополітика / О. М. Кузь, Д. С. Коротков. – Харків : Вид. ХНЕУ, 2008. – 180 с.
3. Мальський М. З. Теорія міжнародних відносин: Підручник / М. З. Мальський, М. М. Мацях. – К: Знання, 2003. – 461 с.
4. Манжола В. А. Міжнародні відносини та зовнішня політика (1980-2000 роки) / В. А. Манжола, І. Д. Коміренко, Л. Ф. Гайдуков. – Київ: Либідь, 2001. – 624 с.
5. Мартиненко А. К. Міжнародні відносини 1945-1975 років: Навчальний посібник для студентів вищих навч. закладів. / А. К. Мартиненко, Б. А. Мартиненко – К.: Ліра, 2007. – 366с.
6. Міжнародні відносини та світова політика : підручник / В. А. Манжола, В. Ю. Крушинський, С. П. Галака та ін. ; за ред. В. А. Манжоли. – К. : Знання, 2014. – 662 с.
7. Могилевська В. П. Міжнародні відносини: навч. посіб. для дистанційного навчання / За наук. ред. В. І. Мунтіяна. — К. : Університет «Україна», 2009. – 395 с.
8. Муковський І. Т. Інформаційно-аналітична діяльність у міжнародних відносинах : Навч. посіб. / Муковський І. Т., Міщенко А. Г., Шевченко М. М. – К. : Кондор. 2012. – 224 с.
9. Теорія міжнародних відносин. Міжнародні відносини та світова політика : навч. посіб. / М. П. Требін. Л. М. Герасіна, В. Л. Потрібна та ін. – Харків : Право. 2016. – 540 с.

Додаткова

10. Бжезинский З. Великая шахматная доска. Господство Америки и его

геостратегические императивы: Пер. с англ. / З. Бжезинский. – М.: Международные отношения, 2005. – 256 с.

11. Вовк Р. В. Моделювання міжнародних відносин : навч. посіб. / Р. В. Вовк. – К. : Знання, 2012. – 246 с.

12. Левин Д. Б. Дипломатия. Её сущность, методы и формы. / Д. Б. Левин. – М.: Соцэкгиз, 1962. – 123 с.

13. Международные отношения : теории, конфликты, движения, организации / П. А. Цыганков, Г. А. Дробот, М. М. Лебедева и др. – М. : Альфа-М: ИНФРА – М., 2008. – 320 с.

14. Мировая политика и международные отношения: Учебное пособие / Под. ред. С. А. Ланцова, В. А. Ачкасова. – СПб.: Питер, 2005. – 448 с.

15. Никитина Ю. А. Международные отношения и мировая политика: Введение в специальность / Ю. А. Никитина. - Учебное пособие для студентов вузов. – М.: Аспект Пресс, 2012. – 151 с.

16. Современные международные отношения : Учебное пособие / Под. ред. А.В. Торкунова. - М.: «Российская политическая энциклопедия» (РОССПЭН), 1999. – 584 с.

17. Современная мировая политика: Прикладной анализ / Отв. ред. А. Д. Богатуров. – М.: Аспект Пресс, 2010. - 592 с.

18. Тэтчер М. Искусство управления государством. Стратегии для меняющегося мира: Пер. с англ. / М. Тэтчер. – М.: Альпина Паблишер, 2003. – 504 с.

19. Тоффлер Елвін. Нова парадигма влади: Знання, багатство, сила: Пер. з англ. / Е. Тоффлер. – К.: АКТА, 2003. – 685 с.

20. Хантингтон С. Политический порядок в меняющихся обществах: Пер. с англ. – М.: Прогресс-Традиция, 2004. – 480 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

21. Антология мировой политической мысли: в 5 тт. / Нац. обществ.-науч. фонд. Акад. полит. науки; руководитель проекта Г. Ю. Семигин и др.; ред.-науч. совет: пред. совета Г. Ю. Семигин и др. – М. : Мысль, 1997. – Т. 2: Зарубежная политическая мысль XX в. – 830 с. [Электронный ресурс]. – Режим доступа к изданию: <http://www.novsu.ru/npe/files/um/1412/bg/shell/arh/antolog/2.htm>

22. Глобальна та національна безпека: підручник [Електронний ресурс] / авт. кол. :В.І. Абрамов, Г.П. Ситник, В.Ф. Смолянчук та ін. / за заг. ред. Г.П.Ситника. – Київ : НАДУ, 2016. – 784 с. – Режим доступу: <https://www.minregion.gov.ua/wp-content/uploads/2017/11/Navchalniy-posibnik-GPNB.pdf>

23. Міжнародні відносини та світова політика [Електронний ресурс] / сайт ПНС ХНЕУ ім. С. Кузнеця – Режим доступу: <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5587>

24. Троян С. С. Сучасні міжнародні відносини: основні тенденції еволюції [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://vmv.kyumu.edu.ua/v/08/troyan_ss.htm

